

Tereza Součková

Volba slovesného způsobu ve vedlejších větách vztažných ve španělštině

(s přihlédnutím k češtině)

Posudek vedoucí bakalářské práce

Tereza Součková se ve své bakalářské práci rozhodla věnovat oblasti gramatiky, která tradičně činí studentům španělštiny velké obtíže, totiž volbě modu ve vedlejších větách vztažných. Jak si autorka správně všímá, významová opozice mezi indikativem a subjunktivem v tomto typu VV nemá v češtině žádný přímý protějšek, o to zajímavější je pak právě kontrastivní pohled na problematiku. Autorka se ve své práci drží tradičního úzu, kdy nejprve téma představuje po teoretické stránce, následně překládá jeho praktickou analýzu doplněnou zobecňujícími závěry. Hned na úvod svého hodnocení bych chtěla konstatovat, že předkládaná práce je dle mého názoru velmi kvalitní a mohla by do značné míry sloužit jako vzor toho, jak má být lingvistická bakalářská práce napsána. Autorka udržuje rovnováhu mezi částí teoretickou a částí praktickou, které jsou obdobně rozsáhlé, přičemž její výklad je vždy přehledný a dobře strukturovaný.

V úvodní části autorka logicky postupuje od obecnějších problémů vymezení kategorie modality přes popis španělských vedlejších vět až ke konkrétním otázkám volby modu. Všechny tyto podkapitoly jsou zpracovány pečlivě, autorka zdařile porovnává informace z různých zdrojů a velmi kladně hodnotím i poslední odstavec každé části, kde výstižně shrnuje ty aspekty problematiky, které jsou pro její zkoumání nejdůležitější. Rozsah těchto kapitol je zcela odpovídající a jejich obsah je soustředěný, autorka nevynechává nic podstatného, ale zároveň má stále na paměti hlavní cíle svého výzkumu a nezabíhá do nepodstatných detailů. Teoretickou část uzavírá obsahově velmi hutná kapitola věnovaná problematice vedlejších vět v češtině. Také tato je zpracována pečlivě, byť by jí snad bylo možno vytýkat silnou závislost na sekundární literatuře, to je však obhajitelné tím, že autorka není studentkou bohemistiky a k češtině je v práci pouze přihlíženo. Jako celek působí úvodní kapitoly kompaktně, je zcela zřejmý jejich vztah k části praktické (což nebývá vždy pravidlem) a autorka jejich prostřednictvím dokazuje, že se v problematice zorientovala a vytvořila si na ni jasný názor.

Teoretickou část otevírá podrobný popis metodologie, již autorka použila při zkoumání vztažných vět na korpusu InterCorp. Také zde je třeba vyzdvihnout zejména pečlivost zpracování. Je zřejmé, že postup, jakým bude korpusová analýza prováděna, byl předem dobře

rozmyšlen, což se odráží i ve velmi zajímavých výsledcích, které autorka předkládá na následujících stranách.

V rámci praktického výzkumu autorka zkoumá tři hlavní typy vedlejších vět vztažných a volbu modu v nich: VV rozvíjející antecedent s určitým / neurčitým členem, případně se zájmeny *nada / nadie / cualquier(a)*; VV rozvíjející hlavní větu obsahující jedno ze sloves, které španělské gramatiky tradičně řadí mezi tzv. *inductores del subjuntivo*; VV rozvíjející antecedent, jemuž předchází superlativní kvantifikátor. Tento postup umožňuje autorce jednak pojednat velmi komplexní téma španělských VV vztažných přehledně a systematicky, jednak jí nabízí možnost porovnat, do jaké míry jsou využitelné přístupy jednotlivých gramatik k volbě modu ve vztažných větách. Autorčiny závěry například přesvědčivě ukazují, že typ slovesa, které se objevuje v hlavní větě, není v tomto případě příliš spolehlivým nástrojem pro určení volby modu ve větě vedlejší. Výsledky analýz autorka zachycuje v přehledných a opět velmi pečlivě zpracovaných tabulkách, které doprovází vhodně volenými ukázkami. Je snad jen škoda, že tyto příklady nečísluje, což poněkud komplikuje orientaci v textu, kde není vždy na první pohled zřejmé, jaký konkrétní příklad je právě komentován.

Závěrečná kapitola nabízí výstižné shrnutí všech dílčích výsledků a zajímavé srovnání češtiny a španělštiny. Autorčiny postřehy nabízejí vhodné podněty obhajobě, viz níže.

Po formální stránce je práce připravena rovněž pečlivě, byť nacházím občasné chyby v interpunkci a několik spíše hovorových vyjádření, které do odborné práce nepatří (např. „na subjunktiv ve španělské větě nebyl vůbec nijak brán zřetel“, s. 30). Jejich počet však není nijak vysoký a celkově je autorčino vyjadřování kultivované. K uvádění procent pak jen podotýkám, že před znakem % by měla být v češtině mezera.

Náměty k obhajobě:

- V úvodní části autorka cituje dva zajímavé příklady opozice indikativ / subjunktiv: *No es marxista cualquiera que que haya / ha leído a Marx* (s. 13) a *Necesitaba (a) un médico que la atendiera / atendía* (s. 14). Autorka zmiňuje možnost alternace obou slovesných způsobů, nepopisuje však podrobně významový rozdíl, který z této volby vyplývá. Mohla by toto blíže popsat u obhajoby, případně navrhnout české překlady, které by tento rozdíl zachytily (pokud je to podle autorky možné)?
- V závěru práce autorka konstatuje, že české protějšky španělského subjunktivu ve VV vztažných vykazují velkou nekonzistentnost (s výjimkou překladů vět s *cualquier*). Nalezla nicméně autorka během své práce nějaké české překlady, kde by opozice

indikativ / kancionál ve VV vztažné měla podobný význam jako španělská opozice indikativ / subjektiv? A je v ostatních případech podle autorky v češtině možné mluvit o naprosté neutralizaci významové opozice indikativ / kondicionál?

- Jak by autorka ve světle svých analýz obecně popsala významový rozdíl mezi indikativem a subjektivem ve VV vztažných? Jak by bylo podle ní tuto opozici možné co nejlépe vysvětlit např. studentům španělštiny jako cizího jazyka?

Práci jako celek považuji za zdařilou a splňující vše, co se očekává od absolventa bakalářského cyklu studia. Doporučuji ji tedy k obhajobě a předběžně navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze 20. května 2019

PhDr. Dana Kratochvílová, Ph.D.